

MESLEK YÜKSEKOKULLARININ SOSYAL STATÜ BELİRLEME DÜZEYİ¹

LEVEL OF SOCIAL STATE DETERMINATION OF VOCATIONAL HIGH SCHOOLS

Dursun Kemal BAYRAKTAR²

Öz

Eğitim, sosyal ihtiyaçların karşılanması için gereken nitelikli işgücünün yetişmesinde, hedeflerine göre değişen talep yapısına uygun beceri ve bilgilerin aktarılmasında önemli bir role sahiptir. Kalkınmak ve gelişmek isteyen ülkelerin daha nitelikli üretimi gerçekleştirebilmesi için üretim faktörlerinden emeğin, yani insan kaynaklarının niteliğinin de istenilen kalitede geliştirilmesi gerekmektedir. Üniversitelerin yükseköğretim ön lisans düzeyinde öğrenim gören öğrenciler, içinde yaşadığı formal gruplarda ve toplumlarda bir yere sahiptir. Sosyal statü, kişinin çevresindekilerin, toplum içinde ona nesnel olarak uygun gördükleri mevki veya pozisyonudur. Bu çalışma ile statünün iki alanından biri olan atfedilen statü üzerinde yoğunlaşarak, meslek yüksekokullarında okuyan öğrencilerin sosyal statüsünü belirlemeye yönelik başarı durum karşılaştırmaları, sistem sorunları ve çözüm önerileri tespit edilmiştir. Ayrıca, KTÜ Arsin Meslek Yüksekokulunda okuyan hedef öğrenci kitlesine de anket uygulanarak sosyal statülerinin belirlenmesinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: MYO, sosyal statü, öğrenci başarısı

Abstract

Education, the training of skilled labor needed for the fulfillment of social needs, has an important role in transferring skills and knowledge appropriate to the changing structure of demand according to their destination. Development and labor factors of production in order to perform more qualified production from countries that want to thrive, so the quality of human resources should be developed in the desired quality. Students studying at the undergraduate level of university higher education, in formal groups and society in which it lives has a place. Social status of the person from its surroundings, location or position in society are the objects they see it as appropriate. The status of the work, concentrating on the success attributed to one of

¹ Bu çalışma 11-13 Mayıs 2017 tarihinde Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde düzenlenen 4. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sosyal ve Teknik Bilimler Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Uzm. Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, ofdukebay@hotmail.com

the two areas, reading professional achievement benchmarks for determining the social status of students in higher education, system problems and their solutions have been identified. In addition, problems encountered and solutions applied to determine the social status of the survey to students studying the target audience of KTU you Vocational School have been identified.

Keywords: *Vocational school, social status, student success*

1. GİRİŞ

Her yönden gelişmiş ülke olabilmenin temel göstergelerinden birisi ülke insanların eğitim düzeyidir. Eğitilebilir nüfus içinde ülke bireylerinin üniversite eğitimi almaları bu göstergenin önemli bir parçasını oluşturmaktadır (Kızılgın, 2005). Eğitim, bir insan hakkı olmasının yanında, sürdürülebilir kalkınma için bir ön koşul, iyi yönetim ile bilgiye dayalı kararlar alma ve demokrasinin geliştirilmesi için de etkili bir araçtır. Eğitim aynı zamanda, ekonomik ve sosyal ihtiyaçların karşılanması için gereken nitelikli işgücünün yetişmesinde, hedeflerine göre değişen talep yapısına uygun beceri ve bilgilerin aktarılmasında önemli bir role sahiptir (Nartgün ve Yüksel, 2009). 20.yüzyılın sonlarında teknolojiye yaşanan hızlı değişim ve gelişmeler, pazarların küreselleşmesi, iletişimin artması, bilgi alışverişinin ve ulaşımın kolaylaşması, serbest ticaret engellerinin kaldırılması yönündeki gelişmeler ülkelerin ulusal ekonomilerini etkilemiş ve rekabeti ön plana çıkarmıştır (Tunç, 2005; MEB-YÖK, Sınavsız Geçiş Bilgi Kılavuzu, 2002). Bu nedenle kalkınmak ve gelişmek isteyen ülkelerin daha nitelikli üretimi gerçekleştirebilmesi için üretim faktörlerinden emeğin, yani insan kaynaklarının niteliğinin de istenilen kalitede geliştirilmesi gerekmektedir (Şimşek, 1999).

Ülkelerin işletmelerinin mal ve hizmet üretiminde ihtiyacı olan işgücünün gerek nitelik, gerekse nicelik bakımından en az kaynak kullanılarak yeterli hale getirilmesi kaçınılmaz olmuştur (Tunç, 2005). Genel anlamda sanayinin ve iş alanlarının ara eleman ihtiyacını karşılama amacına yönelik mesleki ve teknik eğitim, hızla değişen teknolojik bilgi, üretim yöntemleri ve iş hayatındaki gelişmelerle dinamik bir yapı sergilemektedir. Mesleki ve teknik eğitim toplum ve bireylerin gerekli ihtiyaçlarını karşılamak üzere belirli bir meslek alanına ilişkin bilgi, beceri ve davranış kazandıran, bireyin yeteneklerini geliştirerek toplumda sosyal ve ekonomik yönden güçlü olmasını sağlayan bir süreçtir (Akpınar, 2003). 21. Yüzyılın dinamik dünyasında iş dünyasının talep ettiği nitelikli ara elemanda aranan nitelikler, değişen koşullara hızlı uyum sağlayabilme, problem çözebilme, iletişim kurabilme, takım çalışması yapabilme, sorumluluk alabilme, çok yönlü düşünebilme, güncel mesleki ve teknolojik bilgiye sahip olma şeklinde sıralanabilir. Bu talep edilen ara insan gücünü yetiştirme görevi mesleki ve teknik meslek yükseköğretim kurumlarına verilmektedir (Nartgün ve Yüksel, 2009; Kızılgın, 2005). Günümüzde sadece yöntem ve tekniklerin öğretildiği bir mesleki eğitim sisteminin yerine, yöntem ve tekniklerle beraber düşünce ve kavramların oluşturduğu eğitim yaklaşımı ön plana çıkmıştır. Ancak, böyle bir eğitim yaklaşımının başarılı olarak uygulanabilmesi için ön koşul, öncelikle temel eğitimin verilmesi ve sonrasında da mesleki eğitimin verilmesi gerekliliğidir. Diğer bir ifadeyle, ortaöğretimde gerekli temel eğitimleri alan bir öğrenci, seçmiş olduğu meslek doğrultusunda, bir üst okula gittiğinde, mesleğin istediği bilgi ve becerileri kolayca elde edebilmelidir (Usul ve diğerleri, 2007).

Dünyada gelişen teknolojinin ihtiyacı olan ara insan gücünün karşılanabilmesi için 20.yüzyılda ABD’de başlayan ön lisans uygulamaları 1960’lı yıllarda pek çok ülkede gelişip uygulanmaya başlamıştır. Türkiye’de ara insan gücünü yetiştirmeye çalışan tekniker ve yüksek tekniker okulları 1954 yılından itibaren

sanat enstitüleri bünyesinde kurulmuş, 1965 yılında öğrencilerin "mühendis olma istemiyle" boykota başlamaları sonucu 1973 yılında kapatılmıştır. 1975 yılında yeni bir yapılanma ile MEB Yaykur Örgün Öğretim Dairesi Başkanlığına bağlı meslek yüksekokulları (MYO) açılmaya başlanmıştır (Tunç, 2005).

Meslek yüksekokulları tekniker ve meslek elemanı unvanına sahip ara insan gücünü yetiştiren yükseköğretim kurumlarıdır (Kızılgın, 2005). Bu amaçla, ülkemizde asıl amacı "Meslek elemanı" yetiştirmek olan meslek yüksekokullarına, mesleki ve teknik orta öğretimde yeterli alt yapıyı alan öğrenciler sınavlı sistemle yerleştirilmekte ve bunun sonucu olarak da ortaöğretimde almış oldukları temel bilgiler üzerine mesleki bilgi ve becerilerini eklemektedirler (Usul ve diğerleri, 2007).

Çalışma sonunda, "büyük yerleşim yerlerine açılan MYO'lar, sosyal ve kültürel bir zenginlik getirmek amacıyla gerekli alt yapıya sahip olması nedeniyle hem öğrenciye hem de öğretim elemanlarına cazip ve yeterli gelmektedir" sonucuna varılmıştır.

Bu durum öğrenciler üzerinde, daha çok değer verilme duygusuna da neden olabilmekte, okullarını sahiplenmelerini ve aidiyet duygusunun gelişmesini olumlu yönde etkileyebilmektedir.

Bu çalışmada da meslek yüksekokullarının sosyal belirleme düzeyi ile öğrenci statüsü arasındaki ilişkinin nasıl algılandığını incelemek amaçlanmıştır.

2. ÇALIŞMANIN YAPILDIĞI MYO HAKKINDA GENEL BİLGİLER

İş dünyasının ihtiyaç duyduğu yetenekli, üretken ve nitelikli ara insan gücünü yetiştirmeyi, eğitim-öğretim, araştırma ve uygulamada sürekli iyileşmeyi hedeflemektedir. Sektördeki sorunlara en uygun çözümü üretebilecek, mesleki etik değerlere bağlı, nitelikli ve etkin teknikerleri yetiştirmek misyonu ile eğitim ve hizmet kalitesini sürekli artırmayı hedefleyen Arsin Meslek Yüksekokulu, KTÜ' de 11.02.2016 tarihinde TSE tarafından verilen ISO 9001:2008 Kalite Yönetim Sistemi Belgesi almaya hak kazanan ilk meslek yüksekokuludur. Meslek Yüksekokulumuz, 2016-2017 Eğitim Öğretim yılında öğrencisi bulunan 3 programda 12 öğretim elemanı ve 338 öğrenci ile eğitim ve öğretim faaliyetini sürdürmektedir. Mezunların iş bulma olanaklarını da göz önünde bulundurularak, bölgenin ve ülkenin gereksinim duyduğu diğer bölüm ve programların açılmasıyla gelişmeye devam etmektedir.

3. YÖNTEM

Bu çalışmada, MYO'lara ÖSYM sınav sonucuna göre kayıt yaptıran(kayıt yaptıрма durumu) öğrenciler ile sınavsız sistemle kayıt yaptıran öğrencilerin sosyal durumları ve öğrenci grupları tarafından nasıl algılandığı incelenmiştir. Bu amaca ulaşmak için KTÜ Arsin Meslek Yüksekokulu'ndaki öğrencilere uygulanmak üzere anket çalışması yapılmıştır.

3.1. Evren ve Örneklem

Bu çalışmada meslek yüksekokullarının sosyal statü belirleme düzeyi ve tüm sınav sistemine göre kayıt yaptıran öğrencilerin sosyal durumlarını incelemek için yapılan anket çalışması grubunu, 2016-2017 akademik yılında KTÜ Arsin Meslek Yüksekokulu'nda üç bölümde eğitim gören toplam 338 öğrencinin % 20'sini oluşturan 68 öğrenci oluşturmuştur. Örneklemi oluşturan öğrencilere ait toplamda 68 anket değerlendirmeye alınmıştır.

3.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplamak amacıyla kullanılan anket, literatür taraması ve uzman görüşleri aracılığıyla geliştirilmiştir.

Ankette beşli likert ölçeği;

“1: Kesinlikle katılmıyorum”,

“2: Katılmıyorum”,

“3: Kararsızım”,

“4: Katılıyorum”,

“5: Kesinlikle katılıyorum” şeklinde ölçek formasyonları kullanılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde, öğrencilerin sosyal konumları, MYO’larının statü belirleme düzeyi arasındaki ilişkileri incelemek amacı ile toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmesi yapılarak elde edilen bulgulara ve bunların yorumlanmasına yer verilmiştir. İlk olarak, ankete katılan öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Ankete Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

<i>Programlar</i>	<i>Frekans</i>	<i>%</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>Frekans</i>	<i>%</i>
Malzeme ve Malzeme İşleme Teknolojisi	53	13,6	Bayan	28	22,7
Elektrik ve Enerji	56	14,4	Erkek	310	77,3
Tasarım	38	9,7	Toplam	338	100,0
Toplam	338	100,0	Toplam	338	100,0

Tablo 1 incelendiğinde ankete katılan 338 öğrencinin % 91,7’si erkek, % 7,3’sünün ise bayan olduğu görülmektedir. Yine bu öğrencilerin % 65,9’unun sınavsız geçiş ile % 34,1’inin de ÖSYM puanı ile kayıt yaptırdığı tespit edilmiştir.

Tablo 2’de ankete katılan öğrencilerin kayıt yapma durumu arasındaki ilişkinin frekansları verilmiştir.

Tablo 2: Kayıt Yaptırma Durumu

Kayıt Yapma Durumu	Toplam		
	Frekans	51	253
Sınavsız geçiş	%	15	100,0
	Frekans	17	85
ÖSYM puanı	%	5	100,0
	Frekans	60	338
Toplam	%	20	100,0

Tablo 3'te öğrencilerin "Toplumda sosyal konum sahibi olmamda MYO'nda okuyor olmamanın etkisi vardır" önermesine verdikleri yanıtların frekansları yer almaktadır.

Tablo 3: Sosyal konum sahibi olmada MYO'nda okuyor olmanın etkisi

Kayıt Yapma durumu	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam	
Frekans	8	8	6	15	17	253	
Sınavsız geçiş	%	3,0	3,0	2,0	6,0	7,0	100,0
Frekans	3	3	2	6	8	85	
ÖSYM puanı	%	4,0	4,0	3,0	7,0	9,0	100,0

Tablo 3 incelendiğinde ankete katılan öğrencilere kayıt yaptırma durumu ve sosyal konum sahibi arasındaki ilişki durumu sorulduğunda, sınavsız geçişle gelen öğrencilerin % 3,0'ü, ÖSYM puanı ile gelen öğrencilerin ise % 4'ü "kesinlikle katılmıyorum" cevabını vermiştir. Yine bu öğrencilerden sınavsız geçişle gelen öğrencilerin % 7,0'si, ÖSYM puanı ile gelen öğrencilerin ise % 9,0'u "kesinlikle katılıyorum" cevabını verdiği görülmektedir.

5. SONUÇLAR

KTÜ Arsin Meslek Yüksekokulunda okuyan hedef öğrencilerin, sosyal hiyerarşi içindeki konumları/pozisyonları onların sosyal statülerini yansıtmaktadır. Teknolojideki hızlı değişimler, insan nüfusunun artışı ile birlikte çeşitlenen ilgi ve gereksinimler, iş dünyasındaki artan rekabet de dikkate alındığında, ekonomik gelişim ve kalkınma için gerekli olan nitelikli insan gücü gereksiniminin önümüzdeki

süreçte daha yoğun bir şekilde devam edeceği kolaylıkla söylenebilir. Bu kapsamda özellikle iş dünyasının ihtiyaç duyduğu iş gücünün eğitimi ve yetiştirilmesinde mesleki ve teknik eğitim büyük ve önemli bir yer tutmaktadır (Sarı bıyık, 2013). Meslek yüksekokullarının altyapı, mekân (laboratuar, atölye, derslik vb.), donanım ile öğretim elemanı gereksinimi aynı oranda geliştirilememiş, artırılmamıştır. Bu durum eğitim kalitesinin de düşmesine neden olmuştur. Ayrıca teknolojiye paralel olarak yenilenemeyen özellikle laboratuar, atölye vb. fiziksel mekânlarda yapılan eğitim sonucunda öğrencilerin, teknolojik gelişmelerden uzak yetişen, dolayısıyla istihdam edilmeleri beklenen iş dünyasının ihtiyaçlarına cevap veremeyen ve yeterli olmayan mezunlar olmalarına neden olmuştur. Meslek yüksekokullarında verilen eğitimde her türlü eğitim teknolojileri kullanılmalı, ayrıca laboratuar, atölye vb. mekânlarda olabildiğince güncel donanımlarla pratiğe dönük eğitim faaliyetleri sürdürülmelidir. Meslek yüksekokullarında verilen eğitimde öğrenciler okuduklarının sadece %10'unu hatırlarken, uyguladıklarının %90'ını hatırlamaktadır. MYO'ya sahip ilçe ve beldelede mutlaka başta barınma ihtiyacını gidermeye dönük çalışmalar yapılmalı, ayrıca öğrencilerin gerek eğitim gördükleri yerlerde ve gerekse de ana merkezde sportif, sosyal ve kültürel faaliyetler yapmaları için projeler geliştirilmelidir.

Yapılan bu çalışma, KTÜ Arsin MYO örneğini yansıttığı kadar ülkemizdeki tüm MYO'lar için de bir fikir ortaya koymaktadır. Bu yüzden bu çalışmanın sonucu dikkate alınarak ülkemizin gelişmesi için önemli olan MYO'ların eğitim kalitesinin iyileştirilerek öğrencilerin/bireyin sosyal statü olanakları sağlanabilir.

6. KAYNAKÇA

- Akpınar, Bülent (2003). "Meslek Yüksekokulları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*", (33, 8-25).
- Akyurt, Nural-Şahin, Hülya-Demirbaş, Bülent-Özkan, Naziye-Gayef, Albena-Bekiroğlu Nural ve Turoğlu H. Turgut (2008). Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'na Sınavlı ve Sınavsız Geçiş ile Kayıt Yaptıran Öğrencilerin Mezuniyet Başarılarının Karşılaştırılması. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, Cilt: 2, Sayı:7, (155-169).
- Başaran, Zeynep Kazancı-Daştan, Seyhan-Yılmaz, Ezgi-Kolenoğlu, Şeyma ve Kadioğlu, Türkan (2010). Rize Üniversitesi Rize Meslek Yüksekokulu Teknik Programlar Bölümü Öğrencilerinin İlgili Görüşleri. *I. Ulusal Meslek Yüksekokulları Öğrenci Sempozyumu*, 21-22 Ekim, Düzce, Türkiye.
- Eldemir, Mehtap (2009). Üniversite Sınavıyla ve Sınavsız Geçişle Gelen Öğrencilerin Türk Dili Dersindeki Başarıları Üzerine Bir Karşılaştırma. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi*, Çanakkale, Türkiye.
- Karagül Kenan (2011). Akademik Bir Akademik Bir Karşılaştırma. *II. Uluslararası, VI. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu*, 25-27 Mayıs, Aydın, Türkiye.
- Polat, Vedat ve Dönmez, Dilek (2003). Adana Meslek Yüksekokulunda ile Yürütülen Eğitim, *Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. 2. Ulusal MYO Sempozyumu*, 15-17 Ekim, İzmir, Türkiye.
- Şimşek, Ali (1999). *Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması*, Yayın No: TÜSİAD-T/99-2/252.
- Tunç, Abdülkadir (2005). Yüksekokullarına Sınavsız Geçişin Değerlendirilmesi. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:1, Sayı: 2, (75-81).

Uşul, Hayrettin–Erođlu, Hüsrev ve Akın, Osman (2007). Meslek Liseleri ve Meslek Yüksek Okullarındaki Eğitim Süreçleri Arasındaki Uyum Sorununun Analizi ve Ticaret Lisesi Örneđi. *Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 12, (235-243).

Yanıkoğlu, Ertan, ve Denктаş, Mustafa (2007). MYO'lar ve METEB. *Komisyon Raporu, III. Ulusal Meslek Yüksek Okulları Müdürler Toplantısı*, 8-9 Kasım, Çukurova Üniversitesi, Türkiye.